

Paulo Coelho (*1947): Alchymista

1. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;
2. Doba a místo (děje);
3. Zvláštnosti kompozice;
4. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
5. Námět, témata, hlavní motivy;
6. Jazykové zvláštnosti;
7. Kulturní souvislosti.

1) „Pracují,“ odpověděl krátce Santiago a dál dělal, že je zabraný do čtení. Ve skutečnosti však myslel na to, že bude stříhat ovce před zraky kupcovy dcery, aby viděla, jak zajímavé věci dovede dělat. Tuhle scénu si už představoval mockrát; a dívka přitom pokaždé okouzleně poslouchala, když jí vysvětloval, že ovce se musejí stříhat zezadu dopředu. Také si honem vzpomínal, co zábavného by jí přitom stříhání pověděl. Většinou znal takové příběhy z knih, ale tvářil by se, že to prožil na vlastní kůži. Určitě by to nepoznala, vždyť sama knihy číst neumí. Stařec se však nenechal odbýt. Říkal, že je unavený a má žízeň, a chtěl, aby mu Santiago dal napít vína. Chlapec mu tedy nabídl svou láhev; snad mu pak dá pokoj. Ale starý muž si chtěl za každou cenu povídat. Zeptal se, co to Santiago čte. Ten už málem dopáleně vstával, že si sedne jinam, když si vzpomněl, jak mu otec vždycky kladl na srdce, že k starším lidem má být uctivý. Podal tedy starci knihu, a to ze dvou důvodů: jednak nevěděl, jak se vyslovuje název, a za druhé proto, že pokud stařec neumí číst, jistě mu bude stydno a sám si přisedne. „Hm...“, zamručel stařec a prohlížel si svazek ze všech stran, jako by to bylo něco podezřelého. „Kniha je to důležitá, ale hrozně nudná.“ Pastýř užasl. Stařec tedy umí číst, a dokonce zná i tuhle knihu. A jestli je opravdu tak nudná, pak má ještě čas vyměnit ji za jinou. „Mluví se tu o něčem, co se objevuje skoro ve všech knížkách,“ pokračoval starý muž, „totiž o neschopnosti člověka zvolit si svůj vlastní osud. A nakonec ještě čtenáře přesvědčí, že uvěří největší lži na světě.“ „A jaká je největší lež na světě?“ vyzvídal překvapeně pastýř. „Tahleta: že v určité chvíli své existence ztratíme vládu nad svým životem, a ten pak podléhá osudu. To je největší lež na světě.“

2) Santiago kamínky zase bleskurychle schoval do kapsy. „Nejsou na prodej,“ řekl. „Nemají valnou cenu,“ prohlásil Angličan, „Je to obyčejný křemen, nic víc. Takových kamenů jsou na zemi milióny, ale pro toho, kdo tomu rozumí, je to urim a thumim. Netušil jsem, že by je tady někdo mohl mít.“ „Je to dar od jednoho krále,“ řekl Santiago. Cizinec oněměl. Pak sáhl do kapsy a rozechvěle vyndal dva stejné kamínky. „Mluvil jste o nějakém králi,“ řekl. „A vy nevěříte, že králové by se bavili s pastýři, vidíte?“ poznamenal chlapec a chtěl rozhovor skončit. „Naopak. Právě pastýři jako první uznali krále, k němuž se ostatní svět znát nechtěl. Proto je velice pravděpodobné, že králové rozmlouvají s pastýři.“

- 3) Za dobu strávenou v poušti už se poučil, že v Egyptě jsou skarabeové symbolem Boha. Měl před sebou další znamení. Začal tedy kopat. Předtím si ještě vzpomněl na Sklenáře: nikdo by si nedokázal postavit pyramidu na dvoře, i kdyby hromadil kamení po celý svůj život. Celou noc na tom místě kopal a nic nenašel. Z výše pyramid na něho mlčky shlížela celá staletí. Ale nevzdával se: ustavičně kopal a zápasil přitom s větrem, který mu kolikrát znovu zavál jámu pískem. Už skoro nevládl rukama, celýma zkrvavenýma, ale pořád věřil svému srdci. A srdce mu řeklo, aby kopal tam, kam skanou jeho slzy.